

Зрада. Made in Ukraine

КУПИТИ

Про книгу

Роман відомої української письменниці Євгенії Кононенко, як і попередній «Імітація» - гостросюжетна розповідь про загадкову смерть молодої жінки. До хитромудрої інтриги з хибними версіями вплетено всебічне осмислення зради - подружньої, національної, синівської. А от хто й за що вбив Вероніку Раєвську-Стебелько, читач дізнається лише на останніх сторінках роману.

Кальварія

1+1

Євгенія КОНОНЕНКО

ЗРАДА

Анотація

Новий роман відомої української письменниці Євгенії Кононенко, як і попередній «Імітація» — гостросюжетна розповідь про загадкову смерть молодої жінки. До хитромудрої інтриги з хибними версіями вплетено всебічне осмислення зради — подружньої, національної, синівської. А от хто й за що вбив Вероніку Раєвську-Стебелько, читач дізнається лише на останніх сторінках роману.

ISBN: 966-663-038-9

Зрада (ZRADA made in Ukraine)

Що зрада є? Усе на світі зрада...
Оксана Самара

Щодоби настає час, коли вже не ніч і ще не ранок. Час найбільшої життєвої втоми, час безнадії. Рятуй нас, Боже, від неспанья в цю пору! Тоді в убогій обшарпаній лікарні помре Вероніка Раєвська, в заміжжі Стебелько. Вона прокинеться й відразу відчує, що це якраз той час, коли вже нарешті поснули всі пізні птахи і ще не прокинулись ранні.

Час зради й брехні. Час, коли «швидка» допомога приїздить — або не приїздить — до невиліковно хворих. В таку пору батькові друзі приходили ховати крадене, бо знали, що саме тоді приходять з обшуками тільки до політичних. В таку пору в лікарні помер Вітька, її перша любов, і загинула подруга Марина. І Вероніка відчує, що надворі саме ця година, і почнеться страшно... За останні півтора року вона позбудеться майже всіх своїх страхів. Не боятиметься свого старого батька алкоголіка. Не боятиметься свого, вважай, колишнього чоловіка Дмитра. Не боятиметься глядацького залу — більшого ніж на вісімдесят душ — у Будинку дитячої творчості. Тільки рук на горлі боятиметься, як тоді... І, хоча дні її життя вже відміряні, це станеться ще нескоро.

А поки що в неї — перший маленький тріумф. В аматорському театрі «Трясиспис» прем'єра вистави «Дорога Зради».

Глядачів прийшло значно більше, ніж їх може умістити невеличкий зал. Прийшли просто цікаві. Прийшли друзі.

Прийшли не тільки друзі...

На сцені — такі самі стільці, що й у глядацькому залі.

Тільки стоять не рядами, а навколо столиків. Вочевидь, задумана кав'ярня, оскільки в кутку зроблено щось на зразок шинквасу з пляшками. Убозтво темної сцени нібито підкреслює безнадійно аматорський рівень дійства, що має відбутися. Але маленький зал переповнений, молоді люди, кому не вистачило місця, сідають на свої рюкзаки й портфелі просто на підлозі. Панує урочисте збудження, як перед виставою у справжньому театрі.

В залі гасне світло, освітлюється сцена. Спектакль розпочався. На сцену вийшов артистичний хлопець у довгому шарфі, певне, філософ, і хлопець в окулярах без скелець, либонь, зануда. До шинквасу стала дівчина. Перший хлопець бере чашечку кави і з газетою сідає за столик, поклавши ногу на ногу. Другий також бере каву і, хоч вільних місць багато, сідає поряд із першим, не спитавши дозволу. Певний час панує мовчання, а потім між ними йде приблизно така розмова:

— Мене зрадила жінка.

— І що її до цього змусило? — питає він, не відриваючись від газети.

— У вас дивний погляд на проблему. Мене зрадила жінка!

Ви розумієте! ЖІНКА! ЗРАДИЛА! А ви питаєте: чому вона так зробила.

— Українці весь час зраджують. Скільки живуть, стільки й зраджують. Чого ви розхвилювалися?

— Українці — так! Але ж не українки! Українки на весь світ славилися красою лебединої вірності. За чоловіком — у Сибір! На Колиму! На Далекий Схід! А не в гречку, якщо чоловік на місяць поїхав до мами.

— Ви щось наплутали. В Сибір услід за мужем — це московки. А на місяць від жінки до мами — то це таки по українськи.

Зал небайдужий до вистави. Глядачі сміються, аплодують. І тільки високий чоловік із гарним утомленим обличчям застиг

біля виходу, пропускаючи всередину нових глядачів, а сам лишаючись на порозі. Поряд — жінка, яка також не хоче заходити в зал, хоч там видно краще. Вона витягає шию і стає навшпиньки, стежачи за грою акторів аматорів. А грають вони весело й невимушено, артистично жестикулюючи і легко стрибаючи по столиках і стільцях.

— Якщо ви хочете знати, зрада — це свобода.

— Хто вам таке сказав? Зрада — це гріх. Гірші за зраду тільки вбивство і самогубство.

— Це за вашим християнством.

— А ви хіба не християнин?

— За вашим християнством і свобода — гріх.

— Що означає оте «за вашим християнством»? Ви зрадили нашій християнській вірі?

— Коли зраджують нас, то це гріх. Коли зраджуємо ми, то це свобода.

— Панове, — озвалася дівчина біля шинквасу, — чи не бажаєте по чарочці горілки «Зрада»? Ми маємо експортний варіант.

— А горілки «Свобода» у вас нема?

— Або горілки «Гріх»?

— Горілка — завжди гріх, чи вона «Столична», чи «Пшенічна», чи «Гетьманська», чи «Московська». Тому вона так солодко п'ється, хоча й гірка, — сміється барменша.

— Це як кому. Кому солодко, а кому й гірко.

Вона наливає обом по чарці горілки, обоє із задоволенням перехиляють. На сцену витягають величезний макет пляшки з горілкою, на етикетці якої латинськими літерами написано:

ZRADA Made in Ukraine.

— Того в нас в Україні й життя немає, що зрада стала нашою національною етикеткою. Ми зраджуємо і друзів, і ворогів, і подружжя, і навіть себе. Нас у світі знають, як зрадників!

Гарненька барменша стежить за розмовою відвідувачів. Іноді крутить пальчиком біля скроні, іноді показує:

«Клас!», також стрибаючи по столах і стільцях.

— Ви помиляєтесь, пане Зраджений, Нас не знають у світі, навіть як зрадників.

— Ну тому й не знають, що ми весь час зраджуємо...

— А ви ніколи не задумувались, чому люди зраджують?

— Як це — чому? Що за підступне, провокаційне питання?

— Не підступне і не провокаційне, і навіть не риторичне.

Ну чому, чому, чому люди зраджують? Ну скажіть мені, чому?

— Через вроджену зіпсутість... через брак належного виховання... через погані приклади зусібіч... і взагалі!..

— А от і не «взагалі»! Люди зраджують тому, що бути вірним не ви гід но! Вірність ажніяк не винагороджується в цьому світі, і особливо в Україні.

— То, по вашому, вірність можна купити за гроші, а зрада — там, де погано заплатили?

— Ні, зрада може бути й там, де заплатили добре, якщо хтось заплатить ще більше. І не обов'язково грошима.

— Панове, — озвалася барменша, — ви вже вибачте, що я втручаюся, але ви дискутуєте дуже голосно...

— Гаразд, ми будемо тихше.

— Вибачте нам.

— Вибачаю. Я бачу, вас дуже цікавлять питання вірності й зради. То запрошую вас на виставу, що почнеться тут за кілька хвилин. Чи не допомогли б ви посунути столи й стільці, щоб звільнити сцену?

Філософ і Зануда хутко звільнили середину невеличкої сцени і винесли двоє віденських стільців, круглий стіл і таб личку на підставці з написом «Тісна радянська кімната зразка

п'ятдесятих», а самі посідали на край сцени, звисивши ноги вниз.

На сцену вийшли дві жінки. Це мати і дружина господаря дому, який от от має повернутися зі сталінських таборів.

Дружина звіряється свекрусі, як жінка жінці, що вона ні разу не зрадила коханого протягом цих шести років. А свекруха натякає: подружня вірність — це тільки дешиця з того, на що заслуговує такий незрівнянний чоловік, як її син, бо він — цвіт нації і людства загалом.

Жінка на порозі залу чи то схлипнула, чи то гмикнула, і чоловік поглянув на неї. Гарна доглянута жінка, все як належить: зачіска, парфуми. Ніби й нічого особливого, проте обличчя запам'ятовується. Здається, вона так само прийшла сюди не просто як глядач.

На сцену вибіг герой, на якого чекали обидві жінки. Спочатку він обома руками пригорнув обох, а потім злився у довгому цілунку з дружиною. Мама уважно вивчала той поцілунок, обходячи навколо щасливого подружжя декілька разів.

Вистава подобалась, хотілося дивитися далі. Але чоловік пішов геть, бо щось у цьому спектаклі незрозуміло й боляче зачіпало його особисто. Він не міг пояснити, що саме. Жінка залишилася стояти біля дверей, а чоловік вирішив, що йому краще піти.

Знову зима, знову сніг, мряка, холоди, згорблені спини, чорні дерева. Час біжить швидко. Від дня того спектаклю минув рік. Той чоловік (його звуть Дмитро Стебелько), що стояв на порозі залу, за цей рік постарів на добрих десять літ. Не впізнати колись гарного мужнього обличчя — тепер у нього мішки під очима і глибокі борозни на обвислих, часто неголених щоках. Він сидить у себе на кухні, чує, як дзвонять у двері, і не хоче вставати відчиняти їх, бо вже другий рік ні на кого не чекає.

Подзвонили вдруге. То могли бути тільки сусіди — зби рати на похорон, хто скільки дасть. Він неохоче підвівся, рушив до дверей. На порозі стояв дід Василь із села Блюхів ки, де останній рік жила його мати і де вона тепер лежить на вбогому сільському цвинтарі. Мешканці таких глухих сіл мають доцивілізаційну звичку не користуватися послугами пошти, телефону чи телеграфу, а просто заходити, якщо треба побачити когось із родичів. Дід Василь був у Києві у невістки своєї сестри, а до нього зайшов, щоб сказати, що тре ба поставити хрест на могилі матері, бо стара не має спокою.

А разом з нею спокою не мають і нечисленні односельці: як тільки темніє, мати починає ходити селом, стукає людям у вікна і зітхає.

Він не вірив у потойбічний неспокій, але погодився щодо хреста, адже — які можуть бути питання? — могили предків треба доглядати. Із трьох синів покійної Марії Стебелько тільки він може це зробити. Середній, Володька, заробляє гроші у Сполучених Штатах, крутиться там нелегально, і, якби виїхав, то більше б туди не в'їхав. Він і на похорон матері не приїздив.

Найстарший, Валерій, залишається жити в рідному Дубовому, але після смерті своєї дружини красуні Марини запив.

П'є безупину, так відчайдушно, так чорно, як в Україні загалом не п'ють, як п'ють тільки в Росії.

Дмитро також п'є вечорами. Не так тяжко, як старший брат, але п'є. В нього також об'єктивні причини. Наприкінці минулого літа він теж залишився сам. Дружина пішла від нього. Забрала дочку і зникла невідомо куди. Він шукав їх, а іноді й не шукав, а то, бувало й знаходив, — і не робив останнього кроку назустріч, повертаючись до свого байдужого очманіння самоти. І коли після важкого трудового дня (а працював він старшим майстром у бригаді так званих євроремонтів) сидів на кухні, хтось нишпорив темними кімнатами, хутко ховаючись за шторами,

аж поки він нарешті втомлено під водився і йшов туди, звідки чулися шурхоти. Мало не щове чора, ідучи додому, він купував дві три пляшки пива або горілку. А коли непрохані гості хазяйнували у кімнатах занадто нахабно, пив і те, й друге разом.

Навіщо він тяжко працює і навіть не користується своєю дою самотнього чоловіка, який до того ще й заробляє добре, особливо як для цієї дурної країни?.. Він уже другий новий рік зустрічатиме без своїх дівчат. То навіщо йому самому сидіти у цій квартирі і пити горілку перед телевизором? На завтра він домовився про відпустку у своїй ремонтній агенції й рушив до Блюхівки разом із дідом Василем.

Сніг то йшов, то танув, було слизько, і він вирішив не виводити авто з гаража. Виїхали з північної платформи.

Більше двох годин їхали електричкою до райцентру. Потім треба було кілька годин чекати автобуса до рідного Дубового, а вже звідти — бозна чим до Блюхівки, куди мати перебра лася за рік до смерті. Дмитро домовився з приватним водієм відразу до Блюхівки — туди завжди брали втридорога.

Вранці наступного дня Дмитро зробив дерев'яний хрест, і вони з дідом Василем довели його на підводі до засніженого сільського цвинтаря. Коняка зупинилася біля брами при вході, хоча паркану навколо цвинтаря не було. Далі дід Василь розчищав дорогу уламком лопати, а він ішов за ним із хрестом на плечі. «Несу хрест», думав він по дорозі до могили матері. Він трохи не розрахував, і хрест вийшов низький. Вечоріло. Круки збиралися на ночівлю. Дід Василь вийняв із за пазухи чвертку горілки.

У Блюхівці Дмитро жив у холодному домі, де померла мати. Там і зустрів Новий рік. Колись тут жило дві родини — в будинку було два ґаночки. Він довго стояв покинутий. По тім у ньому жила мати. А від червня, від смерті матері, у хаті з двома

ганками знову ніхто не жив. Проживши кілька днів у цій оселі, Дмитро збагнув, що гості, які його відвідували в київській бетонці, були дуже чемні порівняно з тими, що грюкали й ревли за стіною в другій половині останнього помешкання матері. Дві половини не сполучалися зсередини.

Доводилось виходити у колючий зимовий садок, відмикати іржавим ключем другу половину, заходити в низьку холодну залу, де на вікнах не було штор. І тільки тоді вони ховалися у льосі — він навмисне відсунув для них напівзогнилу кришку.

— Неспокійна була совість у старої Стебельчихи, — казала сусідка баба Дуня, — так іноді трапляється з тими, хто хоче жити тільки по совісті.

Другого чи третього січня він звалився з тяжким грипом.

Вдень хтось приходив, топив у хаті, клав йому хліб, сало, якусь страву. А вночі до нього приходили і сувора мати, і гуляща красуня Марина, і тверезий Валерій, і Володя з далекої Америки. Одного разу навіть промайнуло невдоволене обличчя гонористої Лариси, Володиної дружини. Живі сіда ли за стіл разом із мертвими, пили казенку і самогон, їли гарячу картоплю з салом, передавали одне одному миски з огірками й капустою, голубцями й пиріжками. Поряд стояли і весільні калачі, і поминальна капуста. Всі чекали на його дружину Вероніку з дочкою Вікторією, але їх не було.

Він сам не знав, чому вижив. Від такого грипу не вижи вають. Смерть була б логічним завершенням його пошуків і втрат. До нього приходили різдвяні колядники і лікар з району. Йому вже все було байдуже. Хотілося тільки спокою. І не спокою, а забуття. Другий рік без відпустки. Другий рік душевної безпритульності. Зникла дружина. Померла мати. І він не вмів оцінити ці події. Він не знає, чому вижив.

Але вижив, і наприкінці січня повернувся до Києва. І мало не з порогу зняв слухавку, в якій звучав незнайомий мело дійний

жіночий голос:

— Я прошу вибачення, це... Дмитро?

— Так...

— Ваша дружина, Вероніка Іванівна, дуже хвора. Вона в лікарні й хоче побачити вас.

Йому пояснили, до якої лікарні йти, до кого звернутися, щоб його провели до Вероніки, в якій вона палаті, а він навіть не спитав, з ким, власне, розмовляв.

Він поклав слухавку і роздивився навкруги. Йому здалося, ніби в його домі хтось був. Все було на своїх місцях: взуття і одяг в передпокої, сервіз у серванті у вітальні, простенькі чашки у шафі на кухні. Що ж не так, звідки це відчуття, ніби тут хтось був? В умивальнику стоять два келиха. В кутку — пляшка від горілки. Він нахилився, взяв ту пляшку і згадав, що її вони пили з дядьком Василем напередодні, як вирушили до Блюхівки. Цілком можливо, він витяг для тої горілки не склянки, а келихи. А ще в його помешканні жив ледь відчутний чужий запах. Він закурив, і той запах зник. Після такого грипу все може примаритись.

Наступного дня надвечір він зібрався до лікарні — йому сказали, вранці йти не варто, якщо він нікого не хоче зустріти. Він знав ту лікарню — вона була неподалік від інсти туту, де він вчився.

До хворих нібито нікого не пускали у зв'язку з епідемією грипу. Але у віконечку жінка з обличчям, закритим операційною маскою, продавала талончики на відвідини хворих по три гривні сорок копійок. В маленькому вестибюльчику лікарні товклося повно всякого люду з квітами і целофано вими пакетами, і всі вони намагалися переконати жінку в масці пустити їх без талончика. Санітарка в білому халаті незворушно мила підлогу в цій тісноті, б'ючи відвідувачів шваброю по ногах.

— А чи можна покликати бабу Зосю? — спитав її Дмитро.

— Вам до кого? — санітарка, блимнула з напівтемряви хижими очима, не уточнюючи, хто вона: безпосередньо баба Зося чи особа, яка може виконати аналогічні функції.

— До Стебелько з дев'ятої.

— Зараз підемо, — санітарка зробила ще кілька рухів у людей під ногами, а потім ретельно замкнула відро з брудною водою і швабру з ганчіркою у комірчині, декілька разів перевіривши, чи добре замкнено.

— Тільки підемо сходами, а не ліфтом.

— Сходами так сходами.

Вони піднялися на третій поверх, і він дав тій санітарці одну гривню.

— Ось відділення, — санітарка розчинила перед ним двері, — дев'ята палата — друга ліворуч.

Вероніка була неприємно здивована, коли Дмитро увійшов до задушливої палати. Вона змінилась. У неї знову довге волосся, як бозна скільки років тому. Завжди здавалася дівчинкою. У тридцять два мала вигляд двадцятилітньої. Во на не була красунечкою, як інші жінки, але дівчача зовнішність робила її неймовірно милою для нього, і коротенька стрижка підкреслювала її юність. Тепер Вероніка вже не здається дівчиськом. На казенних подушках лежить жінка, дуже бліда, але це їй пасує. Вочевидь, нещодавно їй було дуже погано, але зараз, певне, краще.

Він приніс чудові троянди, яким вона навіть не зраділа.

Біля її ліжка стояло повно букетів і розкішний кошик із квітами — такі дарують акторам на сцені. Вона не вимовила цих слів, але все сказане нею можна було витлумачити як «навіщо прийшов?» Хто дзвонив, ніби від неї? Вона нікого не просила... Це точно, ніби хтось дзвонив? А звідки б він дізнався, де вона, якщо він навіть не знає, де вони живуть?

А ти хіба не знаєш? Так, і що робить Вікторія по закінченні школи, також не знаю. Я нічого не знаю про вас! Вікторія вчиться, і вчиться добре. Але ж я нарешті хочу знати, що сталося тоді! Я маю на це право! Я був не найгіршим батьком і чоловіком! У нас немає до тебе ніяких претензій, в тому числі й матеріальних. Ти хотів би поговорити? Давай вже не в лікарні. Але більше я не буду слухняною дівчинкою...

В палаті багато ліжок, здебільшого зазані. Та одне з них стояло розібране, як вивернуті нутрощі. Він намагався не дивитись туди. А ще під час їхньої розмови в палаті весь час мили підлогу. Знову дерев'яна швабра була по ногах, і хижі очі блимали з під білої хустки. Чи то була та сама санітарка, що привела його? Та ні, здається інша.

Він повернувся з лікарні з відчуттям великого неспокою.

Це не була смертна туга перших днів по тому, як Вероніка й Віка пішли. Це була інша, незрозуміла тривога, схожа на ту, яку викликали ревіння і грюкання на другій половині сільсь кої хати, де померла його мати і де він зустрів цей новий рік.

А вранці подзвонила дочка Вікторія.

— Мама померла сьогодні вночі. Якби не ти, вона була б жива!

— Боже мій!.. Та вона ж одужувала, в неї не було температури! — Їй стало гірше відразу, як ти пішов. Друга хвиля грипу!

— То навіщо було кликати мене! Втім, яке це тепер має значення...

— Все має значення, все!

— Чим я можу допомогти, Віко?

— Нічим, Боже мій, нічим! нічим! нічим! — Віка заридала і кинула трубку.

За вікном тремтів дрібний повільний сніг. Було сіро і тоскно. Він давно відчував, що його з Веронікою світ зава лився, і його

не відбудувати. Але все урвалося так фатально... І донька!..

А все почалось (або все закінчилось?) того дня, коли дружина тоскно подивилася йому в вічі й ледь вимовила безбарвними губами:

— Я зрадила тебе.

Далі все сталося миттєво: він люто стиснув зуби і з усієї сили зацідив їй кулаком у вилицю, — а як іще нормальний мужик має реагувати на таке? Дружина затулила обличчя руками, тихо, жалібно заридала, і йому здалося, що плаче вона не від його брутальності, а від невідомих йому подій її життя, яке досі здавалося таким цілковито прозорим. ...Того дня дружина повернулася з відрядження вранці, а він чекав на неї увечері. Мав зустріти її, було домовлено коли і де. А вона повернулася вранці в неприбраний дім, який він обіцяв прибрати до її повернення. Він не пішов на роботу, щоб усе спокійно зробити, і його роздратувало, що вона повернулася раніше, хоча він дуже сумував за нею, особливо вночі.

Він машинально увійшов до вітальні й завмер, притулившись чолом до вікна. А дружина невпинно рухалась по хаті з кухні до ванни, до спальні, до кімнати дочки. Що вона робила тоді? Прибирала в хаті? Складала речі? Кілька разів йому здавалося: вона от от наблизиться до нього й несміливо торкнеться його плеча. От тоді б він кинув її на підлогу, що сили вдарив би ногою. В живіт, в обличчя! Але вона вперто робила щось своє. А він не знав, що робити йому. І він стояв, прикутий чолом до вікна, і тупо дивився на будинок навпроти, довгий бетонний будинок.

Зі спальні вийшла дочка — вона на канікулах вставала пізно, і вони з матір'ю довго щось шепотіли одна одній. Коли він нарешті відірвав чоло від віконного скла, то побачив невимовно люті доньчині очі. А потім мимоволі відсахнувся від жахливого

обличчя з одним оком і синьо багрянистою щокою — він не відразу збагнув, хто це...

Тої ночі дружина спала у Віти, а він, не роздягаючись — на софі у вітальні. Їхнє шлюбне ложе у спальні стояло порожнє — і до цього дня його ніхто не розбирав... І досі воно так стоїть, заслане тією самою білизною, на якій вони з Веронікою спали перед тим її відрядженням, з якого вона повернула на кілька годин раніше.

Так і висять у шифон'єрі поряд з ліжком дублянки його дівчат та інші речі, які він купував для них. Він майже не заходить до своєї колишньої подружньої спальні, де все припало товстим шаром пилу, бо саме там він особливо гостро відчуває, як гуркоче прірва його життєвого краху.

А тоді наступного дня він дуже рано зібрався на роботу, щоб не бачити ні розбитого обличчя Вероніки, ні розлючених очей Вікторії. Коли він грюкнув вхідними дверима, йдучи з дому, дружина й донька спали чи не спали, але принаймні не виходили. А коли він пізно повернувся додому, ні Вероніки, ні Вікторії вдома не було. Вони пішли від нього назавжди. Посеред столу у вітальні лежали шлюбна обручка та інші золоті прикраси, які він дарував дружині. Був там і крихітний перстень, подарований доньці на шістнадцять років. Чомусь саме той повернутий перстень особливо образив його. Все робив для тебе, а ти... Та й будівельником став заради вас із мамою, якби не ви, слабкі й безпорадні, на біса б йому було те будівництво?

В нього були зовсім інші плани щодо свого життя — аж до тієї миті, коли зненацька втрутився у жахливу бійку в темному підворітті на Подолі неподалік від Дніпра, і, діставши хоча й не сильний, але все таки струс мозку, кров з носа і рота, а також легку нудоту, привів до себе в студентський гуртожиток неповнолітню дівчинку, що тремтіла, як гілочка.

І троє хлопців — він і його товариші по кімнаті — зворушили во опікувалися переляканою дитиною, як до того виходжу вали підібране на смітнику сліпе кошеня Фелікса — цілий тиждень уставали вночі, а потім відгодували здорового котяру, який перейшов жити до буфету на першому поверсі і навіть не признавався до своїх рятівників. І Вероніка спершу плакала вночі, до неї вставали, поїли чаєм з мелісою. А вдень її годували з тарілочки, хоча самі звикли по братерськи їсти з пательні. І тактовно відгородили для неї куток біля вікна. Чи міг він відпровадити її назад, туди, звідки вона прийшла? Спілкування з родиною Раєвських не вичерпалися для нього бійкою в підворітті. Там, у помешканні на першому поверсі, вікна якого виходили на Дніпро і на палісадник у подвір'ї, залишались її речі й документи. Він спочатку пропонував начхати на речі, будуть у неї ще! Але свідоцтво про народження і свідоцтво про закінчення восьмирічної школи треба було якось видобути звідти. Та й начхати на речі також тоді не виходило. У неї не було ні чобіт, ні теплого пальта. Тільки старий светр, потерті джинси, стара куртка і домашні капці. Він, ще до того, як між ними щось виникло, купив їй коротенькі чобітки з гострими носиками, і вона тоді сказала йому, що до кінця своїх днів пам'ятатиме ті чобітки.

Вероніка більше не повернулася до свого дому. Її батько, Іван Раєвський, був учасником Великої Вітчизняної і дрібним кримінальним злочинцем в одній особі. «Слухати генерала Раєвського!» — кричав він, вважаючи себе високоосвіченим, бо чув, що в історії був такий генерал. Він двічі сидів, і його випускали під амністію як ветерана війни. Він не боявся ні міліції, ні Бога. Коли Дмитро ходив до дільниці де «генерал Раєвський» перебував на обліку, йому порадили не зв'язуватися з ним, бо він — учасник війни, з ним не можна як з рядовим кримінальником. І, зрозумівши, що ніхто не допомагає, він усе

таки пішов туди, у той притон. Боже мій, які пики він побачив навколо «генерала Раєвського» за довгим столом під портретами Сталіна і маршала Жукова! До кінця днів не зітреться з його пам'яті та картина, гідна пензля Ієроніма Босха. То була таємна вечерея апостолів темряви.

Ці міські алкоголіки зовсім не такі, як сільські, навіть зовні. Вони не червоні, а сині, сірі, багрянисто коричневі, і вони не лише деградують, а й філософствують, включаючи категорії марксистсько лєнінської філософії та Святого Письма у нецензурні фрази. Що він тільки почув на свою адресу, які погрози, які прокльони і які компліменти! Але він усе таки вирвав із того жахливого дому все, про що просила Вероніка... Так починалося. А отак закінчилося.

З ким була вона, коли пішла від нього? З ким зрадила його? Чи надовго лишався на її дитячому личку слід від його кулака? Минулої осені він бачив Вероніку на розі Володимирської та Житомирської, і вона була милою жінкою, а не одноокою потворою.

Вона була з білявим молодиком у тонких золотих окулярах. Невже через нього завалилася частина світобудови, яку він ретельно зводив сімнадцять років? Біляве нещастя, шмаркач, типовий матусин синок! Дмитро мимоволі пішов слідом за тією парою. Вони не помічали його, захоплені своєю розмовою. Зайшли до гастроному, стали в чергу до кафетерію. Він став за ними і почув, що вони не вуркотіли закохано, як йому здалося спочатку. Говорили про щось незрозуміле йому — Гротовський, театр в Ополє, ритм вистави... До того ж, вони зверталися одне до одного на «ви».

Отой блондинистий шмаркач в окулярах говорив до його дружини «пані Вероніко». Але між ними був зв'язок, на який одружена жінка права не мала. Втім, Вероніка вже тоді не вважала себе одруженою жінкою.

Та любов, од якої тьмариться світ, од якої не знаєш, на якому ти світі — на цьому чи на тому. Просто дивитися на волосся кольору стиглої пшениці, на правильний профіль, на трохи іронічні губи, і більше нічого не треба! Тут усі злеті, всі екстази! І стримувати себе, щоб не кинутись на шию, не вкрити любу голову шаленими цілунками, не пестити те во лося неймовірного кольору, не вдихати до запаморочення його божевільний запах — всемогутній Боже, пожалій гріш ну жінку! Але чи є гріхом ця любов, коли відчуваєш: це — життя, життя, а поза тим немає слів. Точніше, є безліч слів — простих, буденних: я буду пізно, але все гаразд! І просте «до побачення!» вимовляється з особливими інтонаціями, з особливим жестом, за які можна віддати все: і земні блага, і те, що не виміряти земними мірами. А твоя усмішка, від якої в усьому світі стає світліше! І той неймовірний пекельний біль, коли думаєш: т а к він посміхається не тільки мені...

Кінець безкоштовного уривку. Щоби читати далі, придбайте, будь ласка, повну версію книги.

BOOK2GO
ЕЛЕКТРОННІ КНИГИ

КУПИТИ